

GÖÇ, SUÇ VE HUKUK ÜÇGENİNDE MEDYA: GÖÇ KENTLERİ**Öğr. Gör. Çağrı GÜÇLÜTEN**

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Akademik Yazım Birimi, Hatay, Türkiye

Orcid no: 0000-0003-3746-9905

Prof. Dr. Sedat CERECİ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Hatay, Türkiye

Orcid no: 0000-0002-3762-6483

Özet

Dünyada artan gerilim, çatışmalar, savaşlar, açlık, yoksulluk, ekonomik dengesizlik, baskılar, dine, mezheplere, kültüre dayalı eşitsizlik ve huzursuzluk göçleri arttırmış ve bununla birlikte çok daha fazla soruna neden olmuştur. Devletlerin ülkeleri üzerindeki egemen haklarına ilişkin belirlemiş olduğu sınırlar, tarih boyunca var olmakla birlikte göç meselesi ile ilgili sorunları da beraberinde getirmiştir. İkinci Dünya Savaşı ile birlikte deneyimlenen işkenceler ve ölümlerin neden olduğu ağır insan hakları ihlalleri, tüm dünyada nüfus hareketliliğine yol açmış ve bunun sonucu olarak da göç meselesi yakın tarihimizde önemli gündem maddesi haline gelmiştir. Uluslararası örgütler ve devletler, göçlerden kaynaklanan sorunları hukuksal düzenlemelerle çözmeye çalışırken, göçlerden kaynaklanan sorunların ve suç oranlarının artışının hızına yetişememektedir. Bu bağlamda, kültür bagajlarını yanlarında hedef ülkeye götüren göçmenlerin burada karşılaştıkları sorunlar, başta yabancı düşmanlığı olmak üzere göçmenlerin yaşamlarını güçleştirmekte ve aynı zamanda ötekilerin dünyasında göçmenleri konumlandırmaktadır. Bu noktadan hareketle, göçlerle büyüyen kentler, metropolitan olmasa da kozmopolitan bir yapıya ulaşmakta ve zorunlu olarak yaşamının, memnuniyetsizliğin, karmaşanın mekânına dönüşmektedir. Aşırı büyümüş kentlerde büyük oranda işsizlik, uyumsuzluk, huzursuzluk, çatışma, sorunları yaşanmaktadır. Hukuksal düzenlemeler yetersiz kalmaktadır. Genelden özele bir kapsam olarak bakıldığında medya, dünya genelinde cereyan eden sosyal, siyasal, ekonomik ve doğa olaylarını yaşadıkları bölgenin iklimine kadar medya yolu ile öğrenmekte ve bu bağlamda fikir sahibi olmaktadır. Bu noktadan hareketle, kimin haklı, kimin haksız, kimin masum kimin suçlu olduğuna medyanın yaptığı yayınlar aracılığı ile müdahalesi, suç konusunun medya üzerinden belirginleşmesine yol açabilmektedir. Bu çalışma, göç olgusu ulusal ve uluslararası hukuk kuralları kapsamında suç ile etkileşimini araştırmaktadır. Çalışmada, insanlık tarihi kadar kadim bir kavram olan göç kavramı üzerinden göç kentleri anlatılmaya çalışılmış ve bu bağlamda göçün nedenleri ve sonuçları tümdengelim yöntemi ile incelenerek önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Göç ve Suç, Medya, Göçmen, Mülteci Hukuku, Sığınmacı**MEDIA AT MIGRATION CRIME AND LAW TRIANGLE: MIGRATION CITIES****Abstract**

In this study, based on some striking examples, migration, which is one of the biggest problems of the modern age, and the relationship of crime in expanding cities have been investigated and the impact of immigration on crime, the legal regulations in this context and the media reflections of migration and crime relations, and the legal regulations in the

expanding cities via migration have been evaluated. Increasing tension, conflicts, wars, hunger, poverty, economic imbalance, oppression, inequality and unrest based on religion, sects, and culture in the world have increased migration and caused many more problems. The borders that states have determined regarding their sovereign rights over their countries have brought along problems related to the issue of immigration, although they exist throughout history. The severe violations of human rights caused by the torture and deaths experienced during the Second World War caused population mobility all over the world and as a result, the issue of migration has become an important agenda item in our recent history.

While international organizations and states try to solve the problems arising from immigration with legal regulations, they cannot keep up with the pace of the problems caused by migration and the increase in crime rates.

In this context, the problems faced by immigrants who take their cultural luggage with them to the destination country, especially xenophobia, make the lives of immigrants difficult and at the same time position them in the world of others. From this point of view, cities that grow with migration reach a cosmopolitan structure, if not metropolitan, and transform into places of necessary living, dissatisfaction and chaos.

Unemployment, incompatibility, unrest, conflict and problems are experienced to a great extent in overgrown cities. Legal regulations have been insufficient. When viewed as a scope from general to private, people have an opinion through the media from the climate of the region where they live on and issues such as social, political, economic and natural disasters that take place around the world. From this point on, the intervention of the media through media publications about who is right, who is wrong and who is innocent and who is innocent can lead to the criminal issue becoming clear through the media. This study investigates the interaction between the phenomenon of migration and crime within the scope of national and international law. In the study, migration cities were tried to be explained through the concept of migration, which is an ancient concept as much as human history, and in this context, the causes and consequences of migration were examined by deductive method and recommendations were made.

Key Words: Migration and Crime, Media, Immigrant,, Refugee Law, Assylum Seeker

Giriş

Amerika Birleşik Devletlerinde göçlerle suç oranlarının artışı arasında bir ilişkiyi konu edinen araştırmalar çoğalmakta ve göçmenlerin suç oranlarını artırdığına dair bulgular artmaktadır (Flagg,2019). Brezilya’da da göçlerin artmasının ardından suç oranlarında, özellikle cinayet suçlarında artış olduğu belirlenmiştir (Heßler ve Riederer, 2014: 21). Genelden özele bir kapsam olarak bakıldığında medya, dünya genelinde cereyan eden sosyal, siyasal, ekonomik ve doğa olaylarını yaşadıkları bölgenin iklimine kadar medya yolu ile öğrenmekte ve bu bağlamda fikir sahibi olmaktadır. Bu noktadan hareketle, kimin haklı, kimin haksız, kimin masum kimin suçlu olduğuna medyanın yaptığı yayınlar aracılığı ile müdahalesi, suç konusunun medya üzerinden belirginleşmesine yol açabilmektedir. Dünyada değişik nedenlerle göçlerin artması, buna bağlı olarak kentlerin genişlemesi, suç oranlarının artışı ve medyanın yayınları arasında birbirine bağlı ilişkilerin bulunduğu artık daha fazla tartışılmaktadır (Birleşmiş Milletler UN-Habitat, 2019).

Modern çağda pek çok çalışmada, göçlerin neden olduğu plansız kentleşme, aşırı kentsel büyümeden kaynaklanan sıkıntılar, genişleyen ve kalabalıklaşan kentlerde yaşanan hukuk sorunları ele alınmış; kentsel yaşamın temel unsurlarından biri olan modern medya değerlendirilmiş ve medyanın hukuka riayet ve suç işlemedeki etkileri açıklanmaya çalışılmıştır (Heßler ve Riederer, 2014: 21). Kent yaşamı insanlara çok sayıda olanak ve sosyal ortam sağlarken, son yıllarda kitlesel göçlerle hızlı ve aşırı biçimde büyüyen kentlerde çeşitli sorunlar yaşanmakta, suç oranlarının arttığı görülmektedir (Wetzels vd., 2019: 96). Sorunların çözümü için uluslararası, ulusal ve yerel hukuki düzenlemeler yapılmaktadır.

Büyük ölçüde Sanayi Devrimi'yle başlayan kitlesel köyden kente göçler, modern çağın en büyük sorunlarından birini oluşturmaktadır. Dünyanın hemen her yerinde kitlesel göçler yaşanmakta, fiziksel ve kültürel yapılar değişmekte, sorunlar artmaktadır (Sieveking ve Fauser, 2009: 169). Yönetimlerin çoğunlukla kitlesel göçlere hazırlıksız olması, altyapı eksikliği ve kültürel karmaşa sorunların nedenlerinden bazılarını oluşturmakta, göçmenlerin uyum sorunu, barınma, beslenme ve istihdam gibi sorunlar bazen insancıl, bazen hukuki yönleriyle söz konusu olmaktadır (Aerni, 2016: 17). Modern çağda medya, yaşamın merkezindeki araç olarak göçü, hukuku, suçu ve kent kültürünü de yönlendirmektedir.

Kentleşme, kırsaldan kentsel alanlara göç eden insanların yapısal değişimi, yeni koşullara uyum sağlaması, değişim için yollar ve araçlar oluşturulması olarak tanımlanmaktadır (Hussain ve Imitiyaz, 2018: 23521). Kentleşmenin, insani değerleri geliştirmeye katkıda bulunmaktan daha çok, nefret söylemleri ile birlikte insani değerlerden uzaklaşmaya neden olduğu görüşü artık daha çok tartışılmaktadır. İbn Haldun'a göre kentleşme, toplumsal yaşamın bozulmaya yüz tuttuğu bir evredir (Çokluk, 2019: 11). Kentleşmeyle birlikte insani yapının hasar gördüğü, ahlaksızlığın ve suç oranlarının arttığı bilinmektedir (Ghani, 2017: 28). Nüfus, fiziksel ve toplumsal ihtiyaçlar, trafik, teknoloji, sosyal alanlar, kamusal alan, ekonomi ve tecim gibi modern kentsel unsurların arttığı ve karmaşık bir durum aldığı çağda, göçü ve kentleşmeyi denetlemek de güçleşmiştir.

Kent ve Göç İlişkisi

Avrupa'da döküm matbaanın geliştirilmesiyle basılan ilk gazeteler, medya tarihinin ilk örnekleri olarak insanların yaşamına girmiş ve medyanın neden olduğu köklü değişimleri başlatmıştır. Gazeteler, kısa sürede kent yaşamının başlıca unsurlarından biri olmuş, kent halkı bir yandan haber ihtiyaçlarını karşılarken, bir yandan da kendilerini kentli ve sosyal hissetmenin rahatlığını yaşamıştır (Ganßer, 2013: 41). Kent halkının temel ihtiyaçlarından ve olanaklarından birine dönüşen medya, halkın haber alma beklentilerinin yanı sıra, toplumsal olayları izleme ve değişik kültürleri ve görüşleri öğrenme olanağı da sağlamıştır. Bu nedenle kent medyası, kent yaşamının asal unsurlarından birine dönüşmüştür. Karmaşık kentleşme sürecinde medya, teknoloji, göç ve suç birlikte yol almıştır (Steinführer ve Haase, 2018: 68). Medya, kentlerin başlıca iletişim aracı, teknoloji, kent yaşamının altyapısı, göç, cazibeli kentlerin en büyük hareketliliği ve çaresiz göçmenler potansiyel suçlular olmuştur (Walburg, 2020).

Sanayi devrimiyle kalabalıklaşan yerleşimler geniş kentlere dönüşürken, kentlerin cazibesi kırsaldan kentlere göçü de artırmıştır. Sanayileşmenin enerjisiyle gelişen teknoloji de kent yaşamında yeni açılımlar yaratmıştır (Henke-Bockschatz, 2012: 55). Kentlerin büyümesi sayısız olanağın yanı sıra sorunları da beraberinde getirmiştir. Kırsaldan kentlere yaşanan

göçün neden olduğu sonuçlardan birinin, suç oranlarının artışı olduğu bilinmektedir (Siegert ve Buscher, 2013: 71). Kentte yaşananlar doğal olarak öncelikle yerel medyaya, ardından ulusal medyaya yansımaktadır. Kentleşmenin aslında çok da fazla medenileşmeyle hümanist ilkeler ile ilgisi olmadığı, kentleşmenin karmaşanın ve serbestlikten kaynaklanan ahlaksızlığın temeli olduğu tartışılmaktadır (Jarrah vd. 2019: 28). Coğrafya, ekonomik düzey ve gelişmişlik farkı olmaksızın, dünyanın hemen her yerinde göçlerle ve kentlerin genişlemesiyle birlikte hukuk sorunlarının ve suç oranlarının arttığı saptanmıştır (Catella, 2020: 3). Göçün içinde, sakin, uysal, göçün zorluklarını ve uyum yükümlülüğünü üstlenmiş insanların yanı sıra, bunalmış sıkılmış, dışlanmış, aşağılanmış, sabıkalı insanlar da bulunmaktadır.

Kentsel yaşam hemen her yerde, fiziksel yapılanma, asfalt veya beton yollar, sivil yapılar, kamu binaları, sağlık, eğitim, ekonomi gruplarının, dini grupların gereksinimlerini karşılayan alanlarla oluşmaktadır (Heinrichs, 2015: 233). Ancak kentte yaşayan tüm grupları, etnik köken, din, mezhep, dil, kültür ayrımı yapmadan bir plan yapılmadıkça kentleşme sağlıklı olarak gerçekleşmemektedir. Kentliyi oluşturan etnisite veya kültür gruplarının arasında uyumu ve bütünleşmeyi sağlamak kent planlamasının ve sağlıklı kentleşmenin gereğidir (Schubert, 2015: 171). Sağlıklı kent planlaması yapılmadığında, sıkça hukuki sorunlara, karmaşaya ve suç oranlarının artışına rastlanmaktadır.

Kentleşmenin oluşumunda, kent kültürünün yapılanmasında ve kent hukukunun uygulanmasında medya başrol oynamaktadır. Kent halkının da temel başvuru kaynağı medyadır (Weisband, 2019: 13). Medya, gazete, dergi, radyo, televizyon ve internetten oluşan araçlardır ve sürekli insanlara ileti aktarmaktadır. Haber, bilgi, görsel, eğlence, düşünce, yorum, eleştiri, fotoğraf ve daha pek çok ileti, medyanın içeriğini oluşturmaktadır (Ognyanova, 2019: 37). Kentte yaşayan insanlar, dünya ve ülke gündemini, gelişmeleri, sorunları, kuralları, kültürü, sosyal etkinlikleri, modayı, gereksinim duydukları bilgileri ve merak ettiklerini medya aracılığıyla öğrenmekte, sayısız iletiye medya ile erişmektedirler (Saldern, 2018: 33). Medya, kent yaşamının da ülke gündeminin de temel kaynaklarından birisi, yaşamın başlıca referansı durumuna gelmiştir. Özellikle sayısal medya temelli internet, modern yaşamın başlıca haberleşme, ileti aktarma ve eğlence kaynağı olmuştur (Busse ve Beer, 2017). Modern çağda çok fazla kitap ve gazete okumayan insanlar, medyada gördüklerine inanmakta ve onlardan etkilenmektedir.

Medyada yer alan cinayet, hırsızlık, tecavüz gibi olayların haberleri giderek kanıksanmakta, medya suçu bile normalleştirmektedir. Bu da karmaşık kent yaşamında suçların daha kolay işlenmesine, suça eğilimli olanların cesaret sahibi olmasına neden olabilmektedir (Marder vd., 2015: 18399). 1991 yılında 1. Körfez Savaşı'nın CNN televizyonundan canlı yayını, 2015 yılında Fransa'nın başkenti Paris'te, 12 kişiyi öldüren teröristlerin polis tarafından takibinin canlı olarak tüm dünyada yayınlanması ve benzer çok sayıda yayın savaşı ve terörü alışılmış eylemlere dönüştürmüştür (Cereci, 2015: 101). Değişik nedenlerle dünyada şiddet ve çatışmalar artmış, yaşamın yansıması olan medyada da şiddet ve çatışma içerikli iletiler artmıştır. Medyada yer alan hemen her şey, insanların çok yakınlarında hissetmeleri nedeniyle doğal ve normal karşılanmaktadır (Breunig ve Eimeren, 2015: 524). İnsanlar sık sık gördükleri ve duydukları durumlara alışmakta, normal karşılamaktadır. Medya ise, normalleştirmenin en etkin aracıdır.

Türkiye'de hemen her gün medyada kadın cinayeti haberleri yer almaktadır. Bazen şiddet görüntüleriyle birlikte, bazen mozaiklenmiş kanlı görüntülerle ve vahşet ifadeleriyle kadın

cinayetleri insanlara aktarılmaktadır. Cinayet haberleri arttıkça kadın cinayetlerinin aynı oranda arttığına dair veriler bulunmaktadır (Tagesschau, 2020). Suç ile ilgili medya iletilerinin, suça eğilime veya suç işlemeye etkileri tüm dünyada görülen durumdur. Tüm dünya göçmen sorunuyla uğraşırken, buna koştur olarak suç oranlarının atması ve bu konuda medyanın da bir etken olması tartışılmaktadır (Windzio vd., 2007: 61). Medya, insanları doğrudan suça yönlendirme gücüne sahip değildir. Ancak medyadaki içerik ve süreklilik, şiddeti ve suçu normalleştirmekte, bazı durumlarda yasallaştırmaktadır.

Kırsaldan kentlere göç eden insanlar kent yaşamına kolay alışamamaktadır ancak zorunluluk gereği kentin pek çok kuralına uymaktadır. Bu şekilde uysal olmayan, yabanıl bir karaktere sahip insanlar bile kentli olabilmekte, ehlileşebilmektedir (Auswaertiges, 2019). Göçmenler, temel gereksinimlerinin yanı sıra, zamanla sosyal ortamlara girmekte, etkinliklere katılmakta, sanat ve sporla uğraşmakta, bazen etkinliklere önderlik yapabilmektedir. Girişimci göçmenler, kendileri için tecimsel girişimlerde bulunmakta, işletme sahibi olabilmektedir (Tacoli, 2017: 8). Her durumda medya, kentte yaşayanları etkilemektedir. Göçmenlerin daha çaresiz ve savunmasız olması, ihtiyaçlarının daha fazla olması, göçmenlerin medyaya daha çok sığınması ve ondan daha fazla etkilenmesi anlamında da gelmektedir (Mosel vd., 2019: 9). Medyada sık sık şiddet içerikli iletiler gören zayıf iradeli göçmenlerin şiddeti normal karşılaması ve şiddete yöneldiği görülmektedir (Rosenthal, 2020: 204). Bu bağlamda kent yaşamında göçmenlerin medya etkisiyle suça eğilim göstermesi gerçeğiyle karşılaşmaktadır.

Emre Kongar'a göre kentleşme sonucunda okur-yazarlık artmaktadır ve okur-yazarlık arttıkça medya daha etkili olmaktadır (Çokluk, 2019: 14). Ancak görsel medyanın etkisi, okuryazarlığın yararlarını gölgelemektedir. Okumayı istemeyen insanlar çoğunlukla görsel ve işitsel medyaya yönelmektedir. Bu da genel medyanın yapıcı ve olumlu etkisini azaltmaktadır. Kent yaşamının zorlu koşulları, insanları fazla düşünmeden ve sorgulamadan yaşamaya itmektedir (Kowarik vd., 2016: 277). Fazla düşünmeden, eğlenerek vakit geçirme medya aracılığı ile mümkün olmaktadır.

Kentlerin kendine özgü bir yapısı, kültürü ve hukuku bulunmaktadır. İnsanlar kentte kendilerini daha özgür hissetmelerine rağmen, insan ilişkileri daha kırılğan ve çıkarlara dayalıdır (Klausner ve Heibges, 2016: 93). Kent yaşamında insanların, haklarının yenilmesine, egemenlik alanlarına girilmesine tahammülü yoktur. Kırsalda hoş görülen veya anlayışla karşılanan pek çok durum kent yaşamında sert tepkilere neden olmaktadır (Eckardt, 2004: 110). Kentin gerilimi, insanları şiddete ve çatışmaya itebilmektedir.

Göç Hukuku ve Kentlerin Medyası

Devletlerin ülkeleri üzerindeki egemen haklarına ilişkin belirlemiş olduğu sınırlar, tarih boyunca var olmakla birlikte göç meselesi ile ilgili sorunları da beraberinde getirmiştir. İkinci Dünya Savaşı ile birlikte yerinden edilmiş kişilerin sayısının artması, istila nedeni ile göçe zorlanan bireyler ve savaşın getirdiği diğer zorlayıcı faktörler, tüm dünyada nüfus hareketliliğine yol açmış ve bunun sonucu olarak da göç meselesi yakın tarihimizde önemli gündem maddesi haline gelmiştir. Bu noktadan hareketle, uluslararası hukuk kuralları uyarınca mülteci, sığınmacı ve göçmen kavramları dünyayı ilgilendiren olgular arasına girmiştir.

Mülteci Hukuku'nun gelişimine bakıldığında, izlerinin Milletler Cemiyeti'ne kadar uzandığı görülmektedir. Ancak; Milletler Cemiyeti bünyesinde yapılan çalışmalar, iki ya da daha fazla devletin mültecilerin durumuna ilişkin yaptığı sözleşmelerin ilerisinde uluslararası

hukuka katkı sunacak belgeler, bu dönemde yer almamıştır. Milletler Cemiyeti'ne üye devletler, 1938 yılına gelindiğinde Almanya'dan göç etmek durumunda kalan bireylere ilişkin "mülteci" tanımını yapmak için Hükümetler arası Mülteci Komitesini kurarak bir araya gelmiş olsalar da, uluslararası konjonktürde bir tanımlama yapma konusunda başarısız olmuşlardır (Ergüven ve Özturanlı, 2013: 1015). Mülteci, göçmen, sığınmacı gibi kavramlar halen tartışılmakta ve uygulamalarda sorunlar çikabilmektedir.

Devletler, özellikle sınır güvenliği ve ticaret konularında egemenlik haklarına bağlı olarak uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde düzenlemelere gitmiş ve bununla birlikte vize, pasaport vb. kavramlar söz konusu olmuştur. Çeşitli nedenlere bağlı olarak yer değiştirme hareketinde bulunan göçmenler, günümüzde bu kavramların birincil muhatapları haline gelmiştir. Günümüzde, mülteci hukukuna ilişkin en temel belgeler, 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme ve Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü olarak göze çarpmaktadır (Ergüven ve Özturanlı, 2013: 1007). Ancak uluslararası ve ulusal hukukta, konjonktür değişikçe statülerde, yasalarda ve uygulamada da yeni düzenlemelere gitmek zorunluluğu doğmaktadır.

Uluslararası Mülteci Hukukunun daha iyi anlaşılabilmesi bakımından, mülteci hukukunun temel esaslarını irdelemek faydalı olacaktır. 1951 Sözleşmesi'ne göre; *"ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen; yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen her şahıs"* mültecidir (Acer, Kaya ve Gümüş, 2009: 35-36). Bu maddeden hareketle, çeşitli nedenlere bağlı olarak yer değiştirme hareketinde bulunan her insan, mülteci olarak değerlendirilmelidir. Ancak, devletlerin yalnızca belirli bir coğrafi bölgede cereyan eden siyasi eylemlerin sonucunda göç etmeye mecbur bırakılanları "mülteci" olarak görmesi, bu kavramın tanımını yapmamızı zorlaştırmaktadır. Bilindiği üzere, 1967 Protokolü ile 1951 Sözleşmesi'nin getirdiği, 1 Ocak 1951'den önce meydana gelen olaylardaki Avrupalılar için mülteci statüsüne başvurulabileceğine yönelik tarihsel ve coğrafi sınırlamalar kaldırılmıştır. Buna rağmen, coğrafi kısıtlamalara devam eden devletler, mültecileri ulusal mevzuatlarında geçici koruma statüsüne sahip göçmenler başlığında ele alarak ülkelerine kabul edebilmektedir.

II. Dünya Savaşında ve sonrasında yaşanan ağır insan hakları ihlallerinin bir sonucu olarak oluşturulan önemli uluslararası girişimlerden biri, şüphesiz İnsan Hakları Evrensel Bildirgesidir. BM antlaşmasında yer alan maddelerin insan haklarını ilgilendiren kısımlarında kapsamlı değişikliklerin yapılmasını amaçlayan bu beyanname BM Genel Kurulunda 10 Aralık 1948 tarihinde İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (İHEB) olarak kabul edilmiştir. Bu bildirgenin dikkat çeken özelliklerinden biri de, bu metnin sığınmacılardan bahsetmesi olmuştur (Güneş, 2019: 37). İHEB, sığınma (asylum) hakkını diğer bir ismi ile iltica hakkını, temel bir insan hakkı olarak görmektedir. Hukuken bağlayıcılığı bulunmayan Bildirgede sığınma meselesi 14/2. maddede şu şekilde yazılmıştır;

"Gerçekten siyasal nitelik taşımayan suçlardan veya Birleşmiş Milletlerin amaç ve ilkelerine aykırı eylemlerden doğan kovuşturma durumunda bu haktan yararlanılamaz." (www.multeci.org.tr)

Yukarıdaki İHEB maddesinden de anlaşılacağı gibi, sığınma veya bir diğer adı ile iltica hakkı, her bireyin başvurabileceği haklar arasında değerlendirilmiştir.

Uluslararası hukuk, bir devletin egemen olduğu ülke üzerindeki hakları konusunda devletlerin özerk yapıda olduğunu işaret etmek ile birlikte, BM çatısı altında ağır insan hakları ihlallerini denetlemekte ve uluslararası anlaşmalara taraf olması konusunda devletleri teşvik etmektedir. Günümüzde, siyasi iradelerin halklara karşı olan tutum ve davranışları BM tarafından yakın olarak takip edilmektedir. Mülteci Hukuku kapsamında da, zulüm gören kitleler göç etmek zorunda kalmakta ya da ağır kayıplar verebilmektedir. Bu bağlamda, BM çatısı altında kurulan Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, göçmenlerin insan haklarının korunmasına ilişkin önemli çalışmalara imza atmaktadır.

Uluslararası Göç Örgütü'nün (IOM) 2020 Dünya Göç Raporu'na göre dünya genelindeki göçmen sayısı 272 milyona yükselerek dünya nüfusunun yüzde 3,5'ine ulaşmıştır (Dünya Göç Raporu, 2020). Dünya genelinde göçmenlerin böylesine yüksek bir oranda olması, uluslararası hukuk muhtevasında da önemli değişikliklerin ve beraberinde düzenlemelerin yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bir kaynak, transit ve varış ülkesi olan Türkiye de bu düzenlemeleri mevzuatına dahil edip ilgili kanunları uygulamıştır. 2011 yılında Suriye'deki iç savaşın ardından meydana gelen karışıklıklar, 2020 yılına gelindiğinde, 4 milyon Suriyeli göçmenin Türkiye'de misafir olması ile bölgeyi doğrudan etkilemiştir. Buna bağlı olarak, 2013 yılında 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu yürürlüğe girmiştir (Kılınç, 2019: 27-28). “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu” nun 91. maddesinde, “*Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.*” hükmü bulunmaktadır ([Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2014](#)). Türkiye, Avrupa Konseyi üyesi Devletler, Rusya ve Eski Sovyetler Birliği Devletlerinden gelen sığınmacıları mülteci olarak kabul etmekte; ancak Türkiye'ye sığınma talebinde bulunanların büyük çoğunluğu, Avrupa dışındaki devletlerden gelmektedir. Bu nedenle, Suriyeli göçmenler, Türkiye'nin ulusal mevzuatında geçici koruma statüsü merkezinde değerlendirilmektedir.

Sonuç

İlk çağlardan bu yana dünyadaki önemli insan hareketlerinden biri olan göç, 21. Yüzyılda büyük sorunlara neden olmuş, kentleşmeyi, toplumsal yapıyı, yönetimleri, medyayı doğrudan etkileyen hareketlere dönüşmüştür. Dünyada, neredeyse göç vermeyen ve göç almayan ülke kalmamış, göçlerle birlikte yerleşimlerin yapısı değişmiş, kentsel alanlar rastgele biçimde genişlemiş, yeni sorunlar ortaya çıkmıştır. Göçmenler, kent kültürüne eklemlenmeye çalışırken, iletişim, entegrasyon ve adaptasyon sorunları yaşanmış, kent kültürüne aykırı yapılanmalar gelişmiştir. Göçlerle birlikte, kentsel alanlarda yoğunlaşan nüfus içinde suç oranlarında da artış gözlenmiş, özellikle megapole dönüşen büyük kentlerde suç, başlıca eylemlerden biri olmuştur. Kentsel alanda olup bitenlerin sürekli medyadan yansması da, kimi zaman suçu yasallaştırmış, normalleştirmiştir.

Mülteci Hukuku çerçevesinde göç meselesi irdelendiğinde, aslında insanlık tarihi kadar eski bir olgu olan göçün sınırlarının devletler tarafından çizilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Bir devletin ülkesi üzerindeki egemenlik haklarını kullanarak, sınırlarını göçmenlere karşıt biçimde dayanıklı hale getirmesi, gelişmiş ülkelerin beyin göçü dışında adevle göçüne izin vermemesi gibi nedenler göçün niteliğini ve göç yolculuğunu önemli ölçüde değiştirmiştir.

Özellikle 2000’li yıllarda ülkelerde yükselen aşırı sağ hareketleri yabancı düşmanlığı sorunu, göçmenlerin gettolaşmasına, kendi yağında kavrulan bir hal almasına neden olmuş, bu durum da göçmenlerin ekonomik güçlüklerle boğuşmasına, eğitimden geri kalmasına ve neticede suç eğilim göstermesine yol açmıştır. Göçmenlerin hedef ülke toplumlarının nazarındaki değerlendirilmeleri, şüphesiz ilk aşamada dünya genelinde çok olumlu olduğu söylenemez. Ancak; her göçmenin her hedef ülkede suç işleyeceği gibi bir yargıya varmak rasyonalist bir yaklaşım olmayacaktır. Devletlerin, bu konuda göçmenlere yönelik asimilasyoncu değil entegrasyon temelli, ötekileştirici değil içselleştiren bir bakış açısıyla yaklaşımları, ilerleyen dönemlerde çok daha olumlu neticeler verebilir. Buna bağlı olarak, göçmenlerin kültürel entegrasyonu ve eğitimi başlıkları suçun minimize edilmesine katkı sunacak başlıca unsurlar olarak değerlendirilebilir. Her göçmen, kültürel ve teknolojik eğitimleri bulunduğu ülkede almayabilir. Hedef ülkenin yasakoyucularına burada düşen görev, göçmenlerin rasyonalist olarak eğitilmesi olmalıdır. Göçmenlerin ekonomik olarak üretken bir pozisyona getirilmesi, sığınmacıların gerekli eğitimleri aldıktan sonra nitelikli denilebilecek sınıfa yükselerek karar alma süreçlerinde yer alması bağlamında, toplumsal etkinliklerin yapılabilmesi, göçmenlere yönelik iletişim kanallarının devlet tarafından sağlanması ve elbette medya aygıtının verimli kullanımı atılması gereken ilk adımları oluşturmaktadır. Özellikle, medyanın, göçmen-suç-medya üçgeninde en önemli iletişim kanalı ve yerel halkı yönlendirebilecek yöntemi olduğu düşünüldüğünde, ana akım medyanın yapacağı haberler de yine ötekileştirici değil benimseyici, dışlayıcı değil kapsayıcı olmalıdır.

Kaynakça

- Acer, Y., Kaya, İ. ve Gümüş. M. (2010). *Türkiye’nin İltica Stratejisi*. Uşak: Usak Yayınları.
- Aerni, P. (2016). Coping with Migration-Induced Urban Growth: Addressing the Blind Spot of UN Habitat. Sustainability, *Center for Corporate Responsibility and Sustainability (CCRS)*, C/S. 8 (1): 1-21.
- Auswaertiges Nachhaltige Urbanisierung. (2019,4 Ekim) Erişim Tarihi: 17 Ekim 2020, <https://www.auswaertiges.amt.de/de/aussenpolitik/themen/urbanisierung>
- Breunig, C. ve Eimeren, B. (2015). 50 Jahre „Massenkommunikation“: Trends in der Nutzung und Bewertung der Medien. *Media Perspektiven*, C/S. 11(1): 505-525.
- Busse, S. ve Beer, K. (2017). *Modernes Leben – Leben in der Moderne*. Wiesbaden: Springer Publishing.
- Catella Zwischen (2020). Urbanisierung und Suburbanisierung-wo wohnen die Deutschen zukünftig? Erişim Tarihi: 16 Ekim 2020, https://www.catella.com/globalassets/global/mix-germany-corporate-finance/catella_market_tracker_urbanisierung-suburbanisierung.pdf,
- Cereci, S. (2015). Televizyonun Kültürel Dönüşümü: Canlı Şiddet Yayınları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, C/S. 32(1): 13-23.
- Dünya Göç Raporu (2019, Ocak). Erişim Tarihi: 22.12.2020 <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2020-turkish-chapter-2>
- Eckardt, F. (2004). *Soziologie der Stadt. Bielefeld*: Majuskel Medienproduktion GmbH.
- Ergüven, N. ve Özturanlı, B. (2013). Uluslararası Mülteci Hukuku ve Türkiye, *AÜHF Dergisi*, C/S. 62 (4): 1007-1015.

Ganßer, A. (2013). *Die Tageszeitung als Online-Medium- aktuelle Entwicklungen und Vertriebsmodelle*. Stuttgart: Hochschule der Medien Stuttgart.

Ghani, Z. A. (2017). A Comparative Study of Urban Crime between Malaysia and Nigeria, *Journal of Urban Management*, C/S. 6 (1): 19-29.

Güneş, G. (2019). “Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’ye Göç Sonrası Yaşadığı Sorunlar: İstanbul Örneği”. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. C/S. 11(18): 1602-1605.

Heinrichs, D. (2015). *Autonomes Fahren und Stadtstruktur*, Autonomes Munchen: Fahren.

Heßler, M. ve Riederer, G. (2014). *Autostädte im 20. Jahrhundert: Wachstums- und Schrumpfungsprozesse in globaler Perspektive* (Beiträge Zur Stadtgeschichte Und Urbanisierungsforschung). Stuttgart: Franz Steiner Verlag.

Henke-Bockschatz, G. (2012). *Industrialisierung*. Frankfurt am Main: Wochenschau Verlag.

Hussain, M. ve Imitiyaz, I. (2018). Urbanization Concepts, Dimensions and Factors. *International Journal of Recent Scientific Research*, C/S. 9(1): 23513-23523.

Kılınç, A. (2018). “Sınır Aşan Göçler: Mülteci Sorunu Ve Göç Yönetimi”. *Ombudsman Akademik*. C/S. 1 (8): 75-82.

Jarah, S. H. (2019). Urbanization and Urban Sprawl Issues in City Structure: A Case of the Sulaymaniah Iraqi Kurdistan Region. Sustainability, *Urban Sprawl Journal*, C/S.11 (2): 485-501.

Klausner, M. und Heibges, M. (2016). Stadt erfahren Ethnografische Explorationen urbaner Mensch-Umwelt-Beziehungen. Berlin: Panama Verlag.

Kowarik, I. ve Bartz, R. ve Brenck, M. (2016). Ökosystemleistungen in der Stadt – Gesundheit schützen und Lebensqualität erhöhen. Berlin: Naturkapital Deutschland.

MARDER, B. ve CALVARD, T. S. ve KOWALSKI, T. ve LAMBERT, A. (2015). The Normalization of Social Media as a Workplace Tool. Academy of Management Annual Meeting Proceedings, (1): 18397-18399.

Mevzuat Bilgileri (2020) Erişim Tarihi: 22.12.2020, www.mevzuat.gov.tr

Mosel, I. ve Smart, C. ve Foresti, M. ve Hennessy, G. ve Leach, A. (2019). Öffentliche Diskurse und Einstellungen zu Flüchtlingen und anderen Migranten. Erişim Tarihi: 17 Ekim 2020,

https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/germany_country_profile_german_translation.pdf,

Mülteci Derneği, (2019). Mülteciler ve Sığınmacılar. Erişim Tarihi: 22.12.2020. Link: www.multeci.org.tr

New York Times (2020, 10 Ekim). Illegal Immigration Crime Rates, Erişim Tarihi: 22 Aralık 2020,

<https://www.nytimes.com/2019/05/13/upshot/illegal-immigration-crime-rates-research.html> ,

Ognyanova, K. (2019). The Social Context of Media Trust: A Network Influence Model. *Journal of Communication*, C/S. 69 (5): 1-40.

Rosenthal, C. (2020). Zur medialen Konstruktion von Bedrohung. Migranten und Medien Neue Herausforderungen an die Integrationsfunktion von Presse und Rundfunk, Ed.

Heribert Schatz, Christina Holtz-Bacha, *Jörg-Uwe Nieland*, Berlin: Springer, C/S. 3(1): 196-206.

Saldern, A. (2018). *Medien und Stadt. Die mediatisierte Stadt*, Stuttgart.

Schubert, D. (2015). Stadtplanung – Wandlungen einer Disziplin und zukünftige Herausforderungen. Stadt und Gesellschaft im Fokus aktueller *Stadtforschung*, C/S. 3 5: 121-176.

Siegert A. ve Buscher, H. S. (2013). Über Willkommenskultur und Einwanderungspolitik. *IWH, Wirtschaft im Wandel*, 19 (4): 69-72.

Sieveling, N. ve Fauser, M. (2009). Migrationsdynamiken und Entwicklung in Westafrika: Untersuchungen zur entwicklungspolitischen Bedeutung von Migration in und aus Ghana und Mali. Northrhine-Westphalia: *University of Bielefeld Centre on Migration, Citizenship and Development*. C/S. 4 (7): 274-276.

Tacoli, C. (2017). *Migration and Inclusive Urbanization. United Nations Expert Group Meeting on Sustainable Cities, Human Mobility and International Migration*, Population Division Department of Economic and Social Affairs United Nations Secretariat New York, 7-8 September 2017.

Tagesschau (2020). Mörderisches Berlin, Erişim Tarihi: 16 Ekim 2020,

<https://www.tagesschau.de/faktenfinder/inland/mordrate-berlin-101.html>,

UN-Habitat Compendium. (2006, 10 Ocak). Migration Related Projects. Erişim Tarihi: 16 Kasım 2020,

https://unhabitat.org/sites/default/files/documents/2019-07/unhabitat_selected_migration_projects_spreads_small.pdf

Walburg, (2020). *Migration und Kriminalität*. Bundeszentrale für politische Bildung, 11.02.2021,

<https://www.bpb.de/politik/innenpolitik/innere-sicherheit/301624/migration-und-kriminalitaet>

Weisband, A. (2019): Eine neue Kultur der Teilhabe. *Stadtkultur Magazin*, C/S. 45(1): 12-13.

Wetzels, P. ve Brettfeld, K. ve Farren, D. (2019). Migration und Kriminalität Evidenzen, offene Fragen sowie künftige Herausforderungen für die Kriminologie. *Monatsschrift für kriminologie und strafrecht*, C/S. 101 (2): 85-111.

Windzio, M. Simonson, J. Pfeiffer, C. ve Kleimann, M. (2007). Kriminalitätswahrnehmung und Punitivität in der Bevölkerung - Welche Rolle spielen die Massenmedien? Hannover: *Kriminologisches Forschungsinstitut Niedersachsen*. C/S. 3(2): 458-470.

,